

Vägledning: Krav & behovsbedömning vid flytt av försäringssparande inom depå-och fondförsäkring (SFM 2022-1)

Från den 1 juli 2022 gäller en utvidgad rätt till återköp och flytt av fond-och depåförsäkringar. Vid tillämpningen av de nya reglerna av flytträtt av fond-och depåförsäkringar behöver ramverket för konsumentskydd som regleras i lag (2018:1219) om försäkringsdistribution med tillhörande rättsakter beaktas (LFD).

SFM bedömer att krav- och behovsbedömningen enligt 5 kap. 11 § LFD särskilt påkallar:

- Tillräcklig kunskap om de rekommendationer som finns för information i samband med flytt
- Tillräcklig informationsinhämtning från kunden för att helt eller delvis genomföra flytten och teckna ett nytt försäkringsavtal.
- Tillräckligt utreda kundens krav och behov mellan befintligt försäkringsavtal och till det försäkringsavtal kunden erbjuds flytta, och särskilt beakta de för många flyttar viktiga faktorer.

Tillräcklig kunskap

Konsumentskyddet innefattar bland annat bestämmelser om information som ska lämnas ut till kund i samband med tecknande av nytt försäkringsavtal. Det är därför av vikt att ha god kunskap om SFM:s rekommendation till försäkringsförmedlare om informationsgivning i samband med flytt av pensionsförsäkrings värde. Den rekommendationen är framtagen mot bakgrund av Svensk försäkrings rekommendation om informationsgivning i samband med flytt av pensionsförsäkrings värde, senast version daterad 2020-07-01. Svensk Försäkrings rekommendation innehåller instruktioner om hur försäkringsföretagen ska informera försäkringstagaren vid en flytt.

Tillräcklig informationsinhämtning

Rekommendationen innehåller bland annat förslag på mallar för flyttblad. SFM anser att flyttbladen till viss del kan användas som stöd för att fastställa kundens krav och behov för sitt försäringssparande, men att behovet av om kompletterande information behöver tas in från kunden bör bedömas, och i förekommande fall komplettera flyttbladet.

Tillräckligt utreda kundens krav och behov

Vid en flytt av försäringssparande till en ny försäkring, är det därför nödvändigt att den som utför uppgifter som helt eller delvis leder till att det nya försäkringsavtalet tecknas, säkerställer att kundens krav och behov för sin försäkring tillfredsställs genom flytten.

Såsom försäkringsdistributör ska försäkringsförmedlaren innan avtal ingås, även om rådgivning inte ges, klargöra kundens krav och behov i fråga om försäkringsskydd på grundval av de uppgifter som kunden lämnar samt att ge kunden objektiv och förståelig information om försäkringsprodukten som är anpassad efter typen av kund och produktens komplexitet. Det innebär att omfattningen av krav- och behovsprövningen är individuell och kommer att skilja sig från fall till fall.¹

Frågor som en kund kan komma att behöva ta ställning till vid en flytt är exempelvis om är flytten tillåten (krävs hälsodeklaration), valmöjligheter för utbetalningstid, vilka försäkringsskydd kopplade till försäkringen bör finnas, garantibelopp eller inte (om kunden tidigare haft traditionell försäkring),

¹ Proposition 2017/18:216 En ny lag om försäkringsdistribution sid 284

rör flytten egentligen missnöje med värdeutvecklingen i en fondförsäkring, samt kan återköp vara aktuellt i stället för flytt.²

Med anledning av ovan är nedan punkter sådana som därför som utgångspunkt bör finnas med vid krav och behovsbedömning vid flytt av försäkringsparade inom depå- och fondförsäkring

- Kontroll att kunden ingår i målgruppen
- Kundens kunskaper och erfarenhet
- Kundens ekonomiska situation
- Kundens familjesituation
- Målet med investeringen – vid pensionsförsäkring är målet ofta givet
- Kundens risktolerans
- Kundens behov av riskskydd i försäkringen.
- I förekommande fall bedöma behovet av hälsodeklaration

SFM vill i det här sammanhanget även särskilt lyfta vikten av att hantera sina intressekonflikter i ersättnings-sammanhang i samband med flytt av försäkringar.

Exempel på flyttsituationer för kunden

Som stöd vid krav- och behovsbedömning beskrivs här tre kundsituationer. Kundensituationerna syftar till att illustrera olika flyttsituationer. Fallen kan inte tillämpas som en mall på verkliga kunder, utan syftar endast till att ge stöd och vägledning vid förmedlarens krav- och behovsbedömning.

Tjänstepension som grundar sig på kollektivavtal

Om kunden har en tjänstepension som grundar sig på ett kollektivavtal finns ingen flytträtt och frågan kring flytträtt aktualiseras inte överhuvudtaget.

Privat pensionsförsäkring

Kunden har en privat pensionsförsäkring, fondförsäkring, som saknar återbetalningsskydd. Kunden är missnöjd, av något skäl, med nuvarande produkt eller bolag och vill flytta sin försäkring. Genom krav- och behovsbedömningen framkommer att kunden är en ogift äldre person (t.ex. 55 år+) med vuxna barn med god ekonomi och att det finns ett större pensionskapital i försäkringen. Krav på godkänd hälsodeklaration krävs från försäkringsbolaget för att få flytta kapitalet. När det finns ett krav på hälsodeklaration i befintlig försäkring kan en äldre person löpa risk att inte kunna fylla i en ”ren hälsodeklaration”, varpå storleken på flyttbart kapital kan påverkas negativt.

Här är det därför inte säkert att kundens krav och behov för en ny försäkring tillfredsställs genom en flytt med anledning av krav på hälsodeklaration, eftersom den kan påverka rätten till flytten liksom storleken på det flyttbara kapitalet.

Individuell tjänstepension – fribrev

Kunden har sparande i en tjänstepension från en före detta arbetsgivare, så kallat fribrev. Kunden är missnöjd med utvecklingen av fonderna samt av fondutbudet. Genom krav- och behovsbedömningen framkommer att kunden är en ogift ung person (t.ex. 35 år) med god ekonomi och kunskap och erfarenhet av fondplaceringen och som är beredd på att ta risk med sparandet. Om en kund är missnöjd med utvecklingen av fonder kan ett första steg vara att undersöka byte av fonder inom

² <https://www.konsumenternas.se/sparande--pension/pension/flyttratt/>

befintlig försäkring. Om det inte finns ett tillräckligt utbud av de fonder som kunden önskar eller om det är viktigt för kunden att få tillgång till vissa fonder, kan flytt vara motiverat. Här kan därför kundens krav och behov tillfredsställas genom en flytt. Att tänka på är att vid individuell tjänstepension behöver den tidigare arbetsgivaren godkänna flytten.